

Tas Latweefchu lauschu draugs.

1833. 21. April.

16ta Iappa.

Taunas sinnaš.

No Rihges. (19. April.) Muhsu tilts schinni neddelâ gan jau buhs gataws. — Struhgu lihds schai deenai jau 156 irr atnahkuschî.

No Pahderbornes-pilsfeh̄tas, Westwahl-walstî Wahzsemme. No turrenes raksta: "Slawehts Deews, ka muhsu schehligi waldineeki mums jau fenn arri tahdu likkumu dewe, kas pawehle, ka neweenu mirronu ne buhs glabbaht agraki, pirms pee smakkas skaidri wehl ne nomanna, ka tas arri teescham jau effoht nomirris. So zittâs semmês, fur tahds likkums woi wehl naw dohts, woi wehl ne no wisseem laudim tohp paklausih̄ts, tur laikam taggad wehl gad-dahs, ka daschs zilweks, kas zeeti tik apgih̄be woi apmirre, tâpatt jau peh̄z mas deenahm tohp paglabbahts, itt kâ jau pawissam buhtu nomirris. Zik daschreis jau atradde, kad teefa bija pawehlejusti, lai kahdas ismekleschanas deht mirronu atkal isroh̄k, ka tas nabbags ih̄sten wehl tobrihd' ne effoht bijis nomirris, kad winnu glabbaja, bet ka winsch wehl kappâ us mutti bija greefees un no leelahm bailehm pirktus bija nokoh̄dees. Ak, tawas leelas moh̄kas un breefmigas bailes, tu nelaimigs zilweks, kas tu tik bijî apgih̄bis ween, kad tee zitti tew neschehligi eerakke semmes eekschâ. Ak, kâ tew buhs bijis ap firds, kad tu nu tur appak-schâ no gih̄bta usmoh̄dees un atsinni, ka preekch tew nedf palih̄ga nedf glah̄b-schanas wairs ne bija. — Pee mums tahda nelaimē gan wairs ne warr notift, jo katram teefas-wih̄ram nahkajs, no Deewa pusses us to luhkoht, lai ne weens zilweks scho likkumu ne pah̄kaph̄j, un arri laudis paschi taggad to atsih̄st par leelu negantibu un greh̄ku, kad weens eedrih̄steroh̄s sawu raddu agraki paglabbaht, ja pee smakkas skaidri wehl ne nomannitu, ka tas arri teescham nomirris. — Klausaitēes, kas schinnis deenâs muhsu pilsfeh̄tâ ar to jauneki Kaspar Kreite notifke, un apdoh̄majeet jel, woi gan kahdâ zittâ semmē laudis winna

glabbafchanu tif ilgi buhtu uskamejuschi, zil tatschu bija waijadfigs. Schim jaunektam drudfis jau bija nodfihes, kad atkal palikke wahjisch un zaurajs winnam kruhtâ tâ sahze durt, ka dakters jau dohmaja: nu dellama fehrga winnam drihf usnahkfschoht. Bet Himneeks ne nodille wifs, kautgan jo deenas jo wahjaks palikke gultâ, kamehr pawiffam wairs ne kustejahs, dwaifchu wairs ne wilke un itt fâ lihks isfkattijahs. Somehr pirmâ deenâ pehz tam wiafch us reis' azzis atplehte un affins-dfihfle no jauna sahze pufsteht. Tatschu pehz minutes atkal bija nohst. Bet tahs masas wahtinas, fo dakters ar karstu dedsekli winnam pee meefas bija pataifijis, gribbedams zaur to wiannu no gihbla mohdinahf, no ohtas lihds zettortai deenai puhfchnoja itt fâ pee dfihwa zilweka. Peektâ deenâ wiafch rohku kusteja, festâ un dewitâ meefas apfwihde no weenas puffes, bet fweedri pawiffam ne fmirdeja. Pehz dewitas deenas pahf mugguru masas puhfites rahdijahs. Lihds tam laikam peere stahweja farahwufees. Lohzefki wehl arween bija lohzijami un luhpas 18 deenas farkanas. Tif pehz 19 deenahm tannî filtâ istabâ, fur wiafch gulleja, smakfa zehlahs, un tad teefa dewe brihw, wiannu paglabahf. — Schis stahfts lai jel katram zilwekam mahza, kahdu leelu negantibu un grehku tee laudis padarra, kas kahdu mirronu agrafi paglabba, pirms smakfa wehl naw zehlufees; jo kuzfch preekfch tam laikam warr apgalwoht, ka dwehfefe wairs naw eekfchâ? —

No Entenderu semmes. Dauds fshades un nelaimes arri fchinnî pawaffarâ zaur tahm breefwigahm wehtrahm us juhtras irr notikkufshas. Wiffleelakaja notikke pee tahs juhmallas, kas pee Wallifa-walfts peederr. Tschetri fimts laudis no Jhru-semmes, fur teem wairs ne patikke dfihwoht, ar leelu fuggi aisbrauze us zittu semmi, bet felgâ wehtra wiannu fuggi fadraggaja un tif trihs laiwas pilnas warreja isglahbtees. Zaggad tur pee pafshas juhmallas us leelu garru kappu afmina-krufts irr redsams, kam us enlifki tee wahrdi usrafstifi: "Zê diwifimts trihsdesmit un diwi kristigi zilweki duff, kas gribbedami zittu laizigu tehwu-semmi usmekleht, kohpâ sawu debbes-tehwifchku atradde." — Deews lai wiannu dwehfefehm irr fchehligs!

No Widsemmes. Awihfês lassams, wilks pehrnojâ (1832trâ) gaddâ*) effohf Widsemme aisneffis pawiffam 1841 firgus, 1243 kummelus, 1807 leelus

*) Ne pehrnâ bet jau 1823fchâ gaddâ wilki pahf wiffu Widsemmi un Sahmu-semmi tif dauds dfihwu mahjas-lohpû apehde. Scho taifnaku finnu tannis grahmatâs warr atrast, kam wahrdi: "Dâfee-Provinzen-Blatt" (1825, Nr. 17.) — "Edinb. Journ. of

lohpus, 733 tellus, 15,182 aitas, 726 jehrus, 2545 kafas, 183 kaplehnu, 4190 juhkas, 312 siwenus, 703 sunnus, 673 sohhsis — pawiffam 30,138 dsihwus mahjas-kustonus. Weens no muhsu draugeem ir isrehkinajis, ka, ja ta peeminneta usdohschana gluschi taifna buhtu, pehrnajâ gaddâ tikkai 440 wilki Widsemme fawu usturru ir atradduschy un ka schee swehri pee mums beesaki naw dsihwojuschi, kâ weens wilks us semmes-gabbalu, kas diwi juhdsi garsch un diwi juhdsi plats irraid. — No wezzeem laudim dsird, ka preeksch dascheem gaddeem Widsemme wilki staigajuschy pa 40, 50 lihds 100 weenâ pulkâ. Taggad pa weenam un pa diweem ween rahdahs. Zaur tahm wilku jaktehm laikam masak winnu taggad irraid. Entenderu-semme ne weena naw, wiffi apkauti. Pee mums, lai gan kauj, peenahks no Kreeweem un Leischeem zitti atkal klacht, jo muhsu Widsemme naw falla, kâ Entenderu-semme.s

Za Widsemmes semmes-kohpschanas-beedriba nolikke 1825 gaddâ tuhksstohsch rubli p. n., lai pa fimts rubteem dabbutu tahdi Widsemmes semneeki, kas woi ap fawu dahrsu woi tihrumu akminu-fehtu taifjuschi 50 affis garxu. — Diwidemit treschâ Janwari schinnî gaddâ pehdigi 100 rubti tikke ismaksahri. — Sahmu-semme zittus sehinas gan drihs ne reds kâ ween no akmineem. Tahdas sehinas kas sinn woi par fimts gaddeem weenu reisi lahpijamas. — Isklaufait, miikli Latweeschi, woi juhfu nahburgôs kahds naw dabbus arri tahdus 100 rubtus schkinofotus par tahdu fehtu un taifait arri paschi bes schkinofoteem rubteem.s

Mahzitajs Skrittula dehlus wehl pamahza pahre swaigsnehm.

Kad Skrittula dehli atkal bij fanahksuschy pee jauna mahzitaja, tad mahzitajs tâ sahze stahstih:

Wehl zittas swaigsnes daschreis pee debbesim rahdahs, kas pawiffam sawadas, — prohti astainas. No tahm arri sakka, ka leelu nelaimi apsihmejoht, woi karra, woi badda-laifus; un kas tâ sakka, tee teescham ar pateesibu runna, jo sinnam, karsch wehl nekad naw beidsees starp zilwekeem. Za naw Pohu semme, tad laikam zittâ pasaules mallâ. Un bads arri wehl nekad naw atstahjees no sinkeem un palaiduscheem. Bet ta astaina swaigsne no ta ne ko ne sinna. Winna fawu zellu staiga pee debbesim, kâ Deews winnai nolizzis, un tahda sawada rahdahs, kâ Deews winnu raddijis. Daschreis tuwak pee saules nahk, daschreis tik tahlu aiseet, ka tik ko pehj gaddusimteneem atgreeschahs. Swaigsnu mahziti stahsta, ka gan drihs kahdus peezsimtus jau Tabbi wehrâ likkuschi, un ka wehl ikgaddus zittas woi masakas, woi leelakas nahkoht redsamas, ko bes leelahm truhbehm ne mas ne warroht eeraudsiht. Paschi sakka, ka wehl ihsti ne sinnoht, kahdas schahs swaigsnes no Deewa radditas, jo kas spehj isdibbinahht un isgudroht wiffus Deewa darbus? —

Bet arri tas masums, ko no debbes-darbeem sinnam, muhsu firdi mahk

Science.“ (No. VI. 1830. us 366 lappasp.), ”Dingler’s Polytechnisches Journal“ (1831. Janwar I. us 79 lappasp.), ”Notizenblatt zur Wiener Zeitschrift für Kunst etc.“ (1833. Nr. 9.), un ”Rigaiische Stadtblätter“ (1833. Nr. 10.)

zillacht un muhsu dohmas pee Deewa augsta, schehliga pazelt. Muns preeß wiffas tahs spihdofchas swaigines redsoht, kas nekustamas pee debbesim stahw. Bet kas winnas wiffas warr isskairt? — Swaigsnu sinnataji, ne spehdami ikkatru ar wahrdu apshmeht, wesselu tshuppu us reisi fanehmufchi un ar wahrdu nosaufufchi woi pehz kahda wehra, woi pehz zilweka, woi pehz zittas kahdas leetas, — ta ka juhs tahs septinas swaigines us rihta pussi par feetiny nofauzet. Tahdi swaigsnu-tshuppi irr arri tahs diwpadmit debbes-sihmes, kas Kalenderi ar saweem wahrdeem eeliktas, prohti: auns, wehrfis, dwihni, wehsis, lauwa, jumprawa, swars, skahrpis, strehneeks, mescha ahfis, uhdens wihrs un siwis. Sinnams, ka pee debbesim naw redsams ni auns, ni wehrfis, ni uhdens wihrs, bet swaigsnu sinnataji teem swaigsnu-tshuppeem tahdu wahrdu peelikkufchi. — Schee 12 tshuppi tapehz Kalenderi eelikti, ka mehness, sawu zekku pee debbesim staigadams, pee schahm sishmehm garram hoet. Memmeet Kalenderi rohkâ, tad juhs redseet, ka tai starpina, kur mehnesscha zelsch, pee ikkatras deenas tahda sime, kas israhda, pee kurra swaigsnu-tshuppa mehness tobrihd stahw. Kad schodeem pee wehscha, tad jau pehz kahdahm deenahm tahtak aigahjis pee strehneeka atrohdams; — kamehr wiffas 12 debbes-sihmes pahrstagais, atkal sawu zekku no pirma galla eefahk. —

Schahs sinas es juns esinu istahstijis pahre semmi, faulti, mehnesi un pahre swaigsnehm, lai tahs juhfu prahdu mohdina, jo wairak apdohmacht pahre augsta Deewa darbeem, un lai juhfu firdis greeesch pee ta, kas wiffu pasauli tik brihnischki raddijis un eetaisijis. Kad skaidra nakti Deewa swaigines pee debbesim spihd, tad pazelkeet sawas azzis un usflattait tahs Deewa simes. Winnas juns kahdu wahrdinu istahstijis no muhsu Tehwa debbesis, ka woi buhtu fazzijufchas flawedamas un teikdamas: "Manna Tehwa nammâ irr dauds dshiwoku." (Zah. 14, 2.) — "Winna gaddi paleek lihds raddu raddeem. Winsch zirkahrt to semmi dibbinajis un tahs debbesis irr winna rohku darbs." (Ds. 102, 25. 26.) — "Neggi es esinu weens Deews, kas tuwu irr, — fakka tas Kungs — un neggi weens Deews, kas tahtu irr? — Warr arridsan kas labbam apshaptas weetas twertees, ka es to ne redsetu?" (Jer. 23, 23.) — Un juhs sawa firdi tahdu garru nomanniseet, kas pee Tehwa greeeses fauks: "Kas irr tas zilweks, ka tu winnu peeminni, un tas zilweka dehts, ka tu winnu peemelle?" (Ds. 8, 5.) — "Tu pahrmanni un pasihsti mannis, un isuhko wiffus mannis zekkus." (Ds. 139, 1.) — "Warr arridsan weena seewa sawu sishdamu behrnu aismirst, ka winna ne apschelotohs pahre to dehtu sawas meefas? — Ir jepfchu winna to aismirstu, tomehr tu mannis ne aismirsti." (Es. 49, 15.) — "Tahs debbesis isteiz ta stipra Deewa gohdu." (Ds. 19, 2.)

.....r

Lihds 19. April pee Nihges irr atnahkufchi 127 fuggi un aishraukufchi 17.
 „ 14. „ pee Leepajas irr „ 58 „ „ „ 18.

Brihw drifkeh. No juhrmallas gubbernementu augstas waldischanas pusses:
 Dr. R. L. Grave.